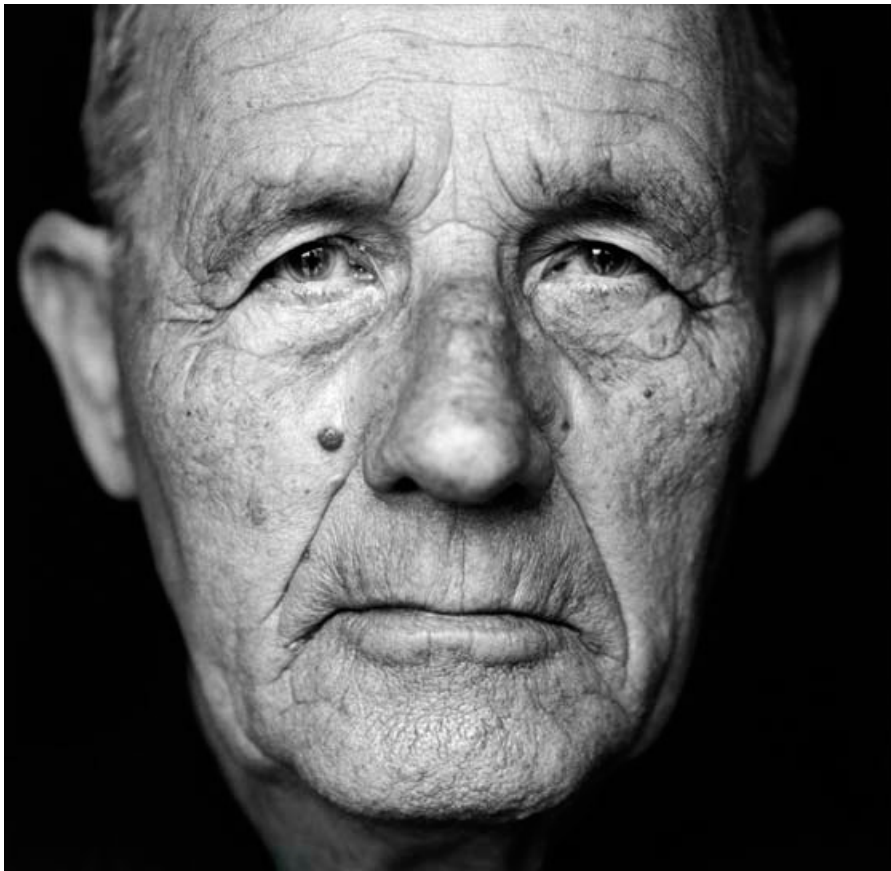

Leyden Academy

ON VITALITY AND AGEING

Jaarverslag 2009

15 april 2010

INHOUD

1. Voorwoord	3
2. De start van de Leyden Academy	4
3. Executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg	4
4. Masteropleiding Vitality and Ageing	5
5. Young Excellence Class	6
6. Vierlandenstudie	6
7. Dies Colloquium	7
8. Stichting Vrienden van Leyden Academy	8
9. Samenwerking ILC-Nederland	8
10. Kantoororganisatie en personeel	9
11. Leyden Academy in het nieuws in 2009	9

1. Voorwoord

De maatschappelijke discussie over de gevolgen van de recente demografische veranderingen (vergrijzing) is in 2009 bepaald niet verstomd. Gelukkig is de toon van de discussie positiever geworden en is er een groeiend besef dat de levensfase boven de 65 jaar niet alleen gepaard gaat met veroudering, maar juist ook met nieuwe kansen. Niet langer wordt de vergrijzing gezien als een economische last en veroudering als een sociaal probleem. Meer en meer worden de enorme mogelijkheden van de “zilveren economie” gezien en onderkend. De sterk toegenomen levensverwachting is daarmee een teken van succesvolle investeringen in gezondheid en samenleving gedurende de afgelopen decennia. Wat zorgen baart is de stijging van het aantal jaren dat ouderen in slechte gezondheid doorbrengen en de behandelwijze die zich nog onvoldoende richt op multimorbiditeit en polifarmacie. Het is nodig om (aankomende) professionals van nieuwe kennis te voorzien en bewustwording van bovengenoemde problemen bij managers, bestuurders en beleidsmakers te creëren.

Het is de missie van Leyden Academy om jonge artsen, ambitieuze professionals, managers en bestuurders op te leiden tot pioniers op het terrein van de veroudering, geneeskunde en zorg. De Leyden Academy wil op deze wijze bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van leven van ouderen. Daarmee draagt zij bij aan de oplossing van het sociale en medische vraagstuk hoe gezonder te blijven en ouder te worden.

Het eerste jaar van de Leyden Academy kan succesvol worden genoemd. De Leyden Academy mocht zich verheugen in een brede belangstelling, zowel vanuit medische hoek als vanuit het maatschappelijke middenveld. Door gerichte presentaties en vertegenwoordiging kon de Academy ook bijdragen aan de publieke bewustwording van het onderwerp veroudering in binnen- en buitenland. De eerste leergang Veroudering en Gezondheidszorg, speciaal voor managers in de zorg, verloopt goed. Ook het Dies Colloquium over de levensverwachting trok veel aandacht. Omdat veroudering een fenomeen is van alle samenlevingen die succesvol ziekten bestrijden, wil Leyden Academy nadrukkelijk leren van de ervaringen van professionals uit de gehele wereld en de ontwikkelingen in ons land bestuderen vanuit internationaal perspectief.

Dr. Hans Meij heeft einde 2009 aangegeven zich terug te trekken als bestuurder van de Leyden Academy, en heeft inmiddels een nieuwe functie aanvaard. Wij willen hem van harte bedanken voor zijn buitengewone inzet en de succesvolle start die hij de Academy heeft gegeven.

Ir. Marieke A.E. van der Waal en prof. dr. Rudi G.J. Westendorp
Bestuurders

2. De start van de Leyden Academy

Het formele startsein voor de Leyden Academy on Vitality and Ageing is gegeven op 11 november 2008 door de ondertekening van een convenant tussen het LUMC en de Vereniging AEGON. Vanaf dat moment is de organisatie in opbouw. Op 1 januari 2009 heeft de Academy haar intrek genomen in de eerste van twee vleugels van het poortgebouw LUMC. Na een korte verbouwing is deze vleugel als kantoor en directievleugel in gebruik genomen. Tegelijkertijd zijn de voorbereidingen voor de verbouwing van de collegevleugel gestart. Deze verbouwing heeft in de late zomer, vroege herfst plaats gevonden. Het gehele gebouw is dusdanig ingericht dat ontmoeting en onderwijs hand in hand gaan. Op 10 november 2010 kon de collegevleugel officieel geopend worden door mr. J. Westerburgen, vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen.

Naast de fysieke inrichting werd ook de kantoororganisatie en -structuur ingericht. Medio 2009 kon gesproken worden van een compleet werkende organisatie, klaar voor het opleiden van pioniers op het terrein van de veroudering, geneeskunde en zorg.

3. Executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg

Als eerste opleiding van Leyden Academy is de leergang Veroudering en Gezondheidszorg in september 2009 van start gegaan. De leergang is bedoeld voor managers die belangstelling hebben om meer inhoudelijke kennis of ervaring op te doen over de zorg voor de ouderwordende mens. Tijdens de leergang staan alle aspecten van geriatrie en gerontologie centraal. Daarbij is er ruime gelegenheid voor discussie en verdieping. Daarnaast wordt er tijdens elk (maandelijks) blok een ontmoeting met een of meerdere ouderen georganiseerd en wordt van gedachten gewisseld over het thema van het studieblok.

De eerste leergang – die financieel wordt gesteund door ZonMw – kent 12 deelnemers. Dit is minder dan de geplande 16 deelnemers, maar voor de eerste leergang een aanvaardbaar resultaat. De leergang wordt door de cursisten hoog gewaardeerd. De gemiddelde waardering voor de leergang ligt boven de 8.

De eerste leergang Veroudering en Gezondheidszorg loopt tot juni 2010. In september 2010 start de tweede leergang. Ook de tweede leergang wordt financieel gesteund door ZonMw.

4. Masteropleiding Vitality and Ageing

In 2009 is er gewerkt aan het ontwikkelen en opzetten van een eenjarig post initieel masterprogramma Vitality and Ageing en de accreditatie daarvan. Met de Universiteit Leiden en het Leids Universitair Medisch Centrum zijn afspraken gemaakt over de uitvoering. Het voorbereidende werk betrof de accreditatie die zal plaatsvinden in het voorjaar van 2010. Het accreditatiedossier is opgesteld en naar de Nederlands/Vlaamse Accreditatieorganisatie verzonden. Bij toekenning van accreditatie zal de opleiding in september 2010 aanvangen.

Om algemene bekendheid te creëren en studenten te werven voor de masteropleiding, zijn er vier hoofdstrategieën gekozen: het bezoeken van studenten congressen, E-marketing, het versturen van nieuwsbrieven en het organiseren van workshops voor co-assistenten in Nederland. Door het jaar heen hebben we ongeveer tien internationale congressen en carrièrebeurzen bezocht voor medische studenten in binnen- en buitenland. Er is een studentenbestand aangemaakt, waarnaar nieuwsbrieven zijn uitgegaan. Studenten worden onder andere op de hoogte gehouden van relevante ontwikkelingen binnen de Leyden Academy. Er is een begin gemaakt met E-marketing, waardoor we onder andere in Google van pagina tien naar pagina twee zijn geklommen. In Nederland hebben we tevens een workshop voor co-assistenten ontwikkeld over polifarmacie. Deze workshop is gepresenteerd bij alle UMC's in Nederland. Dit leverde veel positieve reacties op van studenten. Het heeft ook geleid tot preregistratie van een aantal kandidaten voor de masteropleiding. Een ruime meerderheid van de UMC's heeft ons gevraagd volgend jaar terug te komen. Verder hebben we algemene bekendheid opgebouwd door decanen van de belangrijkste universiteiten in binnen- en buitenland aan te schrijven en een informatie pakket te sturen (in totaal ongeveer honderd). Alle studieadviseurs in Nederland en België zijn op de hoogte gebracht van ons bestaan en de mogelijkheden voor studenten geneeskunde om zich bij ons verder te laten scholen.

De belangrijkste knelpunten die we zijn tegengekomen zijn;

- sterke concurrentie met het bestaande doorstroom systeem van geneeskunde studenten naar een arts-assistentenbaan, PhD-plek of opleidingsplaats tot medisch specialist (allen betaalde banen);
- veel studenten ervaren deelname aan de masteropleiding als een financieel risico en Nederlandse studenten zijn dit niet gewend (de opleiding wordt privaat gefinancierd; er is een mogelijkheid tot het aanvragen van een beurs uit een privaat gefinancierd fonds);
- de wachttijd tot het starten van de masteropleiding. Veel studenten willen na de coschappen meteen starten met een vervolgtraject en niet meerdere maanden

wachten. Vanzelfsprekend zoeken zij dan een baan als arts-assistent en blijven daar gemakkelijk in hangen.

Aan het eind van 2009 waren er 13 pre-registranten, waarvan twee uit Nederland. De meest effectieve strategie is om studenten te confronteren met de inhoud van complexe problematiek van de oudere patiënt. Dit staat dicht bij de belevingswereld van coassistenten en spreekt daardoor het meeste aan. In de toekomst zullen we hier ons beleid op moeten aanpassen.

5. Young Excellence Class

In 2009 is de Young Excellence Class (YEC) weer van start gegaan met 12 studenten Geneeskunde uit Leiden. De YEC heeft tot doel jonge studenten in een vroegtijdig stadium van hun carrière te laten nadenken over thema's als veroudering, evolutie en vitaliteit. Leden van de YEC voelen zich betrokken bij de Leyden Academy en zijn ook actief aanwezig op de verschillende evenementen, zoals op het Dies Colloquium. Het plan is om volgend jaar de YEC weer uit te breiden met een aantal studenten, dat het keuzevak 'The Ageing Process' hebben gevolgd.

Namens Leyden Academy nam mw. Van de Water, oud-lid van de Young Excellence Class, deel aan de World Health Forum te Berlijn. Als een van de tien genodigde studenten hield zij een toespraak voor dit wereldwijde forum van beleidsmakers en politici.

6. Vierlandenstudie

Ter voorbereiding op de expertmeeting van het Dies Colloquium is in samenwerking met Luc Bonneux van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) het rapport 'Dutch life expectancies from an international perspective' voorbereid, dat als basis diende voor de wetenschappelijke discussie. Voor de vierlandenstudie werden de volgende landen onder de loep genomen: Verenigde Staten, Japan, Frankrijk en Nederland.

Onze initiële analyse en de daarop volgende discussie lieten zien dat de achterblijvende levensverwachting van Nederlandse mannen wordt verklaard doordat zij veel hebben gerookt. De achterblijvende levensverwachting van vrouwen wordt maar gedeeltelijk verklaard door roken. Een hypothese die naar voren is gekomen, is dat de achterblijvende levensverwachting van vrouwen komt door de

institutionalisering van de zorg voor vrouwen op hoge leeftijd. Hierbij schiet mogelijk de kwaliteit van de zorg tekort door een gebrek aan regie. De expertmeeting heeft de gedachtevorming hierover verder aangescherpt en heeft het begin ingeluid van verdere internationale samenwerking met de groep van professor Saito van het Advanced research institute for the sciences and humanities, Nihon university, Japan en professor Crimmins van het University of College Southern Californie, VS.

7. Dies Colloquium

Op 10 en 11 november vierde de Leyden Academy haar eerste Dies Natalis. In samenwerking met het NIDI en de International Longevity Centers (ILCs) is op 10 november een expertmeeting en op 11 november een publieksbijeenkomst georganiseerd. Het thema van de Dies was 'Dutch life expectancies in international perspective', waarbij de eerste resultaten van de vierlandenstudie ter sprake kwamen. Op 10 november hadden we een expertmeeting met internationale topwetenschappers uit de vier landen. Deze bijeenkomst werd door alle deelnemers bijzonder positief geëvalueerd. In het bijzonder zijn met de Amerikaanse gerontoloog Eileen Crimmins en Frans Willekens, directeur van het NIDI, verdere afspraken gemaakt voor wetenschappelijke samenwerking en uitwisseling van PhD-trajecten. Tijdens een publieke bijeenkomst op 11 november werd de Nederlandse levensverwachting in een maatschappelijke context besproken. Hiervoor waren twee bijzondere sprekers uitgenodigd: professor Butler, oprichter van de National Institute of Aging in de VS en professor Vaupel, directeur van het Max Planck instituut in Duitsland, een van de belangrijkste demografen op dit moment. De publieke bijeenkomst was goed bezocht door sleutelfiguren uit de Nederlandse maatschappij (160 deelnemers). Met hen is tijdens een forumbijeenkomst in discussie gegaan. Aan het eind heeft VWS-ambtenaar drs. P. Roelfsema uit naam van staatssecretaris Bussemaker, verantwoordelijke bewindspersoon voor de ouderenzorg, de visie van het kabinet uiteengezet.

In samenwerking met de afdeling communicatie van het LUMC is rond de Dies een mediaplan opgesteld. Dit heeft geleid tot een persbericht waar de Volkskrant, Cicero en enkele andere journalisten op zijn afgekomen. Vooraf was al een aantal artikelen met de redactie van het NRC voorbereid. Op dinsdag stond een artikel in de NRC Next, op donderdag in het NRC Handelsblad en een uitgebreid interview met professor Butler in het NRC magazine. De Volkskrant heeft op de zaterdag na de Dies een artikel gepubliceerd. In deze bijdragen is het gedachtegoed van de Academy en het thema van de Dies uitgebreid aan bod geweest. NCRV Netwerk heeft, naar aanleiding van eerdere contacten en de publiciteit rond de Dies, op 25 november een reportage

uitgezonden over ouderenzorg in Nederland, waarin professor Westendorp uitgebreid aan het woord kwam.

In de toekomst zal de publieksbijeenkomst van de Leyden Academy samenvallen met de afsluiting van het academisch jaar, de *graduation ceremony* van de masterstudenten Vitality and Ageing, de afsluiting van de Executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg en de laatste bijeenkomst in het academisch jaar voor leden van de Young Excellence Class. In onze visie zal de publieksbijeenkomst van de Leyden Academy uitgroeien tot een jaarlijks terugkerende *high profile* bijeenkomst, waar rond een wisselend actueel thema over vitaliteit en veroudering wordt gesproken.

8. Stichting Vrienden van de Leyden Academy

De Leyden Academy wil de positie en de gezondheid van ouderen verbeteren, ondermeer door jonge artsen op te leiden in de ouderengeneeskunde. Dit doet zij door de Master Vitality and Ageing. Deze – privaat gefinancierde – post initiële opleiding is uiteraard duurder dan een van rijkswege aangeboden masteropleiding. Om studenten toch in staat te stellen aan de Leyden Academy te studeren heeft de Raad van Commissarissen een fonds opgericht: het Fonds Vrienden van de Leyden Academy. Deze stichting, waarvoor een ANBI-status wordt aangevraagd, stelt zich ten doel studenten uit binnen- en buitenland financieel te ondersteunen. Dit gebeurt door het aanbieden van beurzen (scholarships). Aangezien de masteropleiding in het Engels wordt aangeboden, hanteren we de volgende term: the Leyden Academy Scholarship Fund.

9. Samenwerking ILC-Nederland

In Nederland zijn diverse organisaties actief op het terrein van veroudering. ILC Zorg voor Later, de Nederlandse lidorganisatie van de ILC-Global Alliance, is daar één van (ILC staat voor: International Longevity Center). Door middel van een bestuurslidmaatschap van professor Westendorp participeert de Leyden Academy in het ILC. ILC-Nederland richt zich naast de medische aspecten vooral op de maatschappelijke gevolgen van veroudering en vergrijzing. Medio 2009 is besloten om de ondersteuning van ILC Zorg voor Later via het bureau van de Leyden Academy aan te bieden. Op deze wijze maken beide organisaties gebruik van elkaars deskundigheid. Daarbij is besloten de beide directies in elkaar te schuiven. Dit levert voor ILC Zorg voor Later een grote besparing op en de belangeloze ondersteuning biedt tevens garanties voor een goede ondersteuning de komende jaren.

10. Kantoororganisatie en personeel

In haar eerste jaar heeft de Leyden Academy gedraaid met een zeer beperkte bezetting van 3,2 FTE. In december 2009 zijn er twee medewerkers aangesteld (communicatie en secretariaat). Verder loopt er nog een werving voor enkele promovendi en een wetenschappelijk staf lid. De organisatie van de Leyden Academy bestond per 31 december 2009 uit 7 personeelsleden (5,9 FTE).

Prof. dr. R.G.J. Westendorp, executive director; 0,5 FTE

Dr. J.J. Meij MBA, managing director; 1 FTE

Drs. D. van Bodegom MD MA, scientific staff; 1 FTE

Mw. F.M. Engelaer MSc, student assessor; 1 FTE

Mw. Drs. K.D. Harkema, communications officer; 0,8 FTE

Mw. Y. Koemans, secretary; 0,6 FTE

Mw. B.B. Vlek-Schmale, office manager en study secretary; 1 FTE

11. Leyden Academy in het nieuws in 2009

De Leyden Academy is in haar eerste jaar een aantal keren in de media geweest. De concentratie van media-exposure vond plaats rond de Dies in november 2009.

Krantenartikelen:

- Volkskrant 03-04-09 ‘Werken tot je 75ste Geen probleem’
- NRC Next 10-11-09 voorpagina ‘Baby’s van nu straks 100 jaar’
- NRC Next 10-11-09 pagina 10/11 ‘Veel nuljarigen van vandaag worden 100 jaar’
- NRC Handelsblad 12-11-09 ‘Waarom Japanners ouder worden’
- Volkskrant 14-11-09 ‘Nederland wordt erg langzaam ouder’
- Leids Dagblad 25-11-09 ‘Uienland’ door Saskia Stoelinga
- NRC Weekblad 5-12-09 pagina 6-9 Interview met prof. R.N. Butler

Vakbladen:

- 2025, Opinieblad voor beslissers in de gezondheidszorg 09-07-09 “We are here to recruit you”

Televisie/radio:

- Interview met professor Westendorp in Netwerk (25 november 2009):
<http://www.netwerk.tv/uitzending/2009-11-25/waarom-stijgt-de-levensverwachting-van-de-nederlander-zo-langzaam>